

Кратке напомене за увођење и спровођење избора радничког већа

У погону не постоји радничко веће које би заступало интересе запосленика. У том случају се треба бирати радничко веће. Ове кратке напомене дају први преглед о томе, у **којим погонима** је могуће бирање радничког већа и **како се тај избор може спровести**. Опширније информације се могу наћи у приручницима о изборима о нормалним и поједностављеним поступцима бирања. Они садрже додатно низ примерених текстова и контролне листе, које олакшавају спровођење избора радничког већа.

1. Где се може да буде бирано радничко веће?

Закон о правима запосленика предвиђа оснивање радничког већа у оним **погонима** у којима је запослено најмање **пет сталних запосленика/запосленица** који имају право гласа. **Троје** од њих би морало моћи **бити бирано**.

Погони се морају разликовати од предузећа. Једно предузеће (нпр. д.о.о или акционарско друштво) може имати један или више погона. Значи у једном предузећу може постојати више радничких већа, који су онда чланови у једном заједничком радничком већу. Погон је заједница запосленика и технике, која се организационо руководи од једног јединственог руководећег апарата. Овај руководећи апарат мора поседовати права за доношење одлука у персоналним (запошљавање, премештање, откази) и социјалним делатностима (ред, радно време, планирање одмора, итд.).

Активно овлашћени за бирање су сви запосленици/запосленице независно од њихове националности, који су запослени у погону и који су до дана избора навршили 18. годину живота. У овлашћене за гласање припадају између осталог и запосленици/ запосленице који раде на скраћено радно време. Посуђени радници/раднице су овлашћени за гласање уколико су у погону запослени дуже од три месеца или ако је планирано да раде са тим трајањем. За гласање нису овлашћени руководећи радници/раднице, који извршавају пословне задатке.

Бирљиви су сви запосленици/запосленице независно од њихове националности, који су активно овлашћени за бирање и који припадају погону дуже од шест месеци. Време запослења у неком другом погону истога предузећа или неког другог предузећа концерна се урачунавају.

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek** - "**Betriebsratswahl**" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

2. Како се спроводе избори радничког већа?

Избор радничког већа се увек припрема и спроводи од стране **бирачког одбора**. Уколико једно радничко веће већ постоји, онда оно одређује бирачки одбор. Уколико радничко веће још не постоји, онда се бирачки одбор може одредити од укупног радничког већа или радничког већа концерна. Уколико не постоји укупно радничко веће и/или радничко веће концерна или ако оно није активно, онда се бирачки одбор бира у погону без радничког већа на једној од седници колектива од стране већине запосленика. Уколико постављање бирачког одбора на седници колектива не усе, онда могу три запосленика/ запосленице који имају право гласа или синдикат, који је заступљен у погону, поднети захтев за постављање бирачког одбора код Општинског суда.

Врста изборног поступка и појединачни и непоходни кораци су зависни од тога, колико је запосленика/ запосленица са правом гласа запослено у погону. Уколико је у погону запослено по правилу **између 5 и 50 запосленика/ запосленица са правом гласа**, онда се примјењује **поједностављени изборни поступак**.

Уколико је у погону запослено **више од 50 запосленика/запосленица са правом гласа**, онда се примјењује по правилу **нормални изборни поступак**. У погонима са између 51 до 100 запосленика/запосленица са правом гласа постоји могућност, да бирачки одбор договори поједностављени изборни поступак са послодавцем. Уколико је запослено више од 100 запосленика/запосленица, онда се примјењује искључиво **нормални изборни поступак**.

Поједностављени поступак бирања је образложен под 2.1 у следећем тексту. Нормални поступак бирања је образложен под 2.2.

2.1. Ток поједностављеног изборног поступка

Код **поједностављеног поступка** се разликују **две варијанте**: једностепени и двостепени поступак. Двостепени поступак (2.1.1.) се примјењује ако не постоји никакаво радничко веће и ако се бирачки одбор бира на седници колектива. Једностепени поступак (2.1.2.) се примјењује ако се бирачки одбор поставља од стране једног већ постојећег целовитог радничког већа или радничког већа концерна.

2.1.1 Двостепени поступак: Уколико се бирачки одбор бира на седници колектива, онда се одржавају **две изборне седнице**. На **првој изборној седници** запосленици бирају чланове бирачког одбора и председавајућег бирачког одбора. На ту прву изборну седницу могу позвати три запосленика/ запосленице који имају право гласа

→ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

или синдикат, који је заступљен у погону. Приликом сазивања се мора обратити пажња на одређене формалитете. Бирачки одбор саставља на првој изборној седници бирачку листу, у којој су заступљени сви запосленици/ запосленице који имају право гласа, подељени према полу. За то потребне податке ће бирачки одбор добити од позваних на изборну седницу, коју су они пре тога затражили код послодавца. Бирачки одбор доноси након тога расписивање избора. Расписивање избора садржава многе информације које су битне за бирача/бирачицу. Мора се обратити пажња на минимални број места за пол у мањини. Већ у току прве изборне седнице ће бити предложени кандидати/ кандидаткиње за избор. Један изборни предлог може именовати једног или више кандидата/ кандидаткиња. Он се састоји од изјаве сагласности кандидата/кандидаткиње и изјаве подршке од 3 запосленика (код до 20 запосленика са правом гласа су довољне 2 изјаве подршке). Изборни предлог се може уручити писмено или усмено.

Једну недељу након прве изборне седнице се одржава **друга изборна седница за избор радничког већа**. Радничко веће се бира тајним и непосредним гласањем. Бирачки одбор изручује запосленику са правом гласа један гласачки листић и једну изборну коверту. На гласачком листићу су наведени кандидати/ кандидаткиње по алфабетском редоследу. Запосленик може заокружити онолико кандидата/ кандидаткиња, колико места стоји на располагању. Гласачки листић се након заокруживања кандидата/ кандидаткиње у изборној коверти убацује у изборну кутију. Уколико је запосленик/запосленица на дан избора одсутна, онда му/јој се мора омогућити прилика за писмено гласање (гласање путем писма). Запосленици/ запосленице могу до три дана пре друге изборне седнице затражити накнадно писмено гласање. Пребројавање гласова следи у наставку на изборну седницу или - уколико је затражено накнадно писмено гласање - у неком другом временском термину који ће раније објавити бирачки одбор. Кандидати/ кандидаткиње, који су освојили највећи број гласова, су изабрани. Приликом поделе места се мора обратити пажња на пол мањине. Изабрани кандидати/ кандидаткиње се морају неодгодиво обавестити.

2.1.2 Једностепени поступак: Уколико је бирачки одбор постављен од већ постојећег радничког већа, целокупног радничког већа или радничког већа концерна, онда оно неодгодиво након његовог постављања води изборе. Као прво он мора да састави бирачку листу, подељену према половима. Након тога расписује изборе. Расписивање избора садржава многе информације које су битне за бирача/ бирачицу. Поред осталог мора бити наведено, да се изборни предлози морају предати писмено и најкасније до једне недеље пре дана изборне седнице за избор радничког већа. Изборна седница за избор радничког већа се одвија онако, као што је описано под 2.1.1. за другу изборну седницу за избор радничког већа у двостепеном поступку.

→ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek** - "**Betriebsratswahl**" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

2.2. Ток нормалног поступка

Уколико једно **радничко веће** већ постоји, онда оно поставља бирачки одбор и одређује председавајућег бирачког одбора. Уколико амтирајуће радничко веће не преузима никакве делатности, онда целокупно радничко веће или радничко веће концерна може да преузме постављање. Исто тако могу три запосленика/ запосленице или синдикат, који је заступљен у погону, поднети захтев за постављање бирачког одбора код Радног суда.

Уколико радничко веће у погону још не постоји, онда се бирачки одбор може поставити од укупног радничког већа или радничког већа концерна, као и одређивање председавајућег већа. Уколико постављање не уследи овим путем, онда ће бирачки одбор бити изабран од стране свих запослених у погону на седници колектива, која се увек одржава у погону у току радног времена. На ту седницу могу позвати три запосленика/ запосленице који имају право гласа или синдикат, који је заступљен у погону. Уколико се седница колектива упркос позиву не одржи и ако се не изабере бирачки одбор, онда могу три запосленика/ запосленице који имају право гласа или синдикат, који је заступљен у погону, поднети захтев за постављање бирачког одбора код Радног суда.

Бирачки одбор саставља **бирачку листу**, у којој су заступљени сви запосленици/ запосленице који имају право гласа, подељени према полу. За то потребне податке ће бирачки одбор да добије на захтев код послодавца. Бирачки одбор доноси након тога **расписивање избора**. Расписивање избора садржава многе информације које су битне за бирача/бирачицу. Мора се обратити пажња на минимални број места за пол у мањини.

Ко жели да **кандидује** за радничко веће, мора бити наведен на листи предлога, која се мора предати бирачком одбору у току од две недеље након расписивања избора. Листа предлога, која може садржавати једног или више кандидата/ кандидаткиња, мора бити потписана од 5% запосленика са правом гласа, у сваком случају од три са правом гласа (потписи подршке). Листа предлога, која је призната као вредећа се објављује најкасније једну недељу пре дана избора.

Уколико се најмање две листе предлога признају као важеће, онда се запосленици/ запосленице могу приликом гласања одлучити за једну од листа (**избор листа**). Уколико се преда само једна листа или се само једна призна као важећа, онда запосленици/запосленице могу гласати за поједине кандидате/ кандидаткиње (**избор особе**). Запосленик може онда заокружити онолико кандидата/ кандидаткиња, колико места стоји на располагању.

Радничко веће се бира тајним и непосредним гласањем на **дан избора** у једној од погонских изборних просторија. Бирачки одбор изручује запосленику/ запосленици са правом гласа један гласачки листић и једну изборну коверту. Гласачки листић се након заокруживања једне листе или једног кандидата/ кандидаткиње на листи у изборној коверти убацује у изборну кутију.

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Уколико је запосленик/запосленица на дан избора одсутна, онда му/јој се мора дати прилика за писмено гласање (гласање путем писма).

Пребројавање гласова следи јавно и у наставку на затварање изборних локала. Код избора листа се одређује број места, која се дају појединим листама са предлозима. Кандидати/кандидаткиње се бирају по оном редоследу, како су наведени на листи и у оном броју, како се места деле по листи. Код избора особа су изабрани кандидати/кандидаткиње, који су освојили највећи број гласова, при чему се увек мора водити рачуна о броју пола мањине. Изабрани кандидати/кандидаткиње се неодгодиво обавјштавају од стране бирачког одбора.

3. Заштита избора и трошкови избора

Избор радничког већа стоји под посебном законском заштитом. Ко позива на изборну седницу као један/једна од три која позивају, може код Радног суда као један [једна од три подносиатеља/подносиатељице захтева да поднесе захтев за постављање бирачког одбора, ко је члан бирачког одбора и ко кандидује за избор радничког већа, ужива посебну, временски ограничену заштиту од редовних отказа.

Редовни отказ три који **позивају** или три **подносиатеља захтева** није дозвољено до објаве резултата избора. Уколико није дошло до избора радничког већа, онда се њима не сме редовно дати отказ у временском раздобљу од три мјесеца од времена позива односно подношења захтева код Радног суда. Једино изванредни отказ позиватељима или подносиоцима захтева остаје могућ под јако строгим предусловима за изванредним отказима.

Редовни отказ **члановима бирачког одбора и кандидатима/кандидаткињама за изборе** такође није дозвољен до објаве резултата избора. Осим тога чланови бирачког одбора и кандидата/кандидаткиња уживају накнадно делујућу заштиту од отказа у временском раздобљу од шест месеци од дана објаве изборних резултата.

Изванредни отказ члановима бирачког одбора и кандидатима/кандидаткињама остаје могућ под јако строгим предусловима за изванредним отказима. До објаве резултата избора морало би радничко веће дати своју сагласност једном таквом изванредном отказу члану бирачког одбора и кандидату/кандидаткињи. Послодавац може код Радног суда да поднесе захтев за замену изостале сагласности.

Послодавцу је забрањено под претњом казне да омета или утиче на избор радничког већа. Ниједан запосленик/ниједна запосленица не сме бити ометана у активном и пасивном изборном праву.

Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek** - "**Betriebsratswahl**" (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.

Трошкове избора радничког већа сноси послодавац.

→ Für eine ordnungsgemäße Durchführung der Betriebsratswahl empfehlen wir Ihnen **dringend** den Kauf des Buches: **Tilman Anuschek - "Betriebsratswahl"** (www.riederverlag.de) mit weiterführenden Erläuterungen zu den Formularen.